

ئیدی ئەردوغان بقیە

عەبدولحەمید ئابوورنی

ژ نھۆ و پیقە ئەردوغان بقیە و تبقیا کورد ئەو کئفریشک ژى نەبن، ئەوا بەرەبانی د هیتە گرتن. کوردا گەلەک سەربۆریت تەحلیت وەکی زەرەندى و بئى خش هیژ تەحلتز ژى بئیت دگەل ئەردوغانى و باب و بابکالکیت وى هەین. من بەرى نوکە ل نغسینەکا خو یا بەلافکری ژى دبارکر بوو، کو کەنگى لترکا هەلکەتى ئان پئدقی هندی بووین نانی خو بئافکا مە بخون هەما ئەف گورگیت دەف بخوین بئیت بووینە خووش مرۆف و جەرگی وان ژى بئى بو مە کوزرى و چەندى وان گولەک ژى دەر سەرى مەرا کرىە باوەر بکەن ئەوانا بزوتەکی باش ژى بئى د مەرا ئاسیکری.

ئەفە سیاسەتە و باوەرى ژى لنگ سیاسەتى ب چار قوریشا نا چیت و مە کوردا ژى حەق نینە ئەم باوەریی بەدینە گوتنیت ترکا حەتا ئەم کریاریت وان د دەستی خودا و بچاقیت خو نە بینین و پاشى ژى سەرەدەریی دگەل بکەن و هەلژەننا مە ژ قەژەنا کارى ترکا پئتر بئیت و دگەل بەرژەو هندا دوزا مللەتینی یا ستیزەکرى بئیت. تبقیا بو قى چەندى ژى لئیکخرفەبوونەکا

رئیکخستنتن سیاسی و حقاکی هاتبا کرن و گوردا پرسا خو بئیکودو کربا، کا دى چاوا سەرەدەریی دگەل قى کریارا هنده مەزن و ستراتیجى کەن. چنکی حەتا کوردیت ژووریی کوردستانی خو سەر نە بن، دوزا کوردا دى مینیتە هەلاویستی بئەندکى بزاقا کوردیت ژیریا کوردستانیقە و ئەو ژى یا قاویشپچکریە و هەرگا قەکا ترک و عەرب و عەجەما بقتیت دشین دەرگەها لمە بگرن و مە بئاف و پئترولیت مە بسوژن.

چئدبیت ئیک هەبیت بئیزیت؛ ئەفە سەرەدمى دئفەگریی یە و ئیدی ئەوان پیقەنا هیت وەکی دوھى لمە بکەن. بلا کەس خو نە خەپشینیت و دسەردا نەبەت، ما دەم دئفەگریی

شەهەرەستونیا وى ئابورە، ئەفە ژى کرپن و فروتنە و د بازرگانیندا ژى بئى هەى قازانجکەت و بئى هەى ژى بئى رویتدبیت و ژ ماری رویتتر لئدھیت و ژ گورگی برسیتز لئدھیت؛ کورد دبیزن وى بازرگانین نەکە یا با دبئرا دچیت، ئەفە نەبەس با قین دکەفیت، بەلکی فروکە دسەرپا دفرن و لەشکەرتاری ژى دبنفە دچیت. بەلئى ئەژى دگەل هندی مە کو مرۆف تبقیا بوویەری و سەر و سیمای بو خو مفاى ژى بکەت و تبقیا کورد وەسا ژى وەرگرن کو دئفەگریی ژى وەکی گەلەک مودیلیت دى بئیت سیاسی، ئابووری و حقاکی چئدبیت سبەھى متابین وى بچ نەچیت و نە دویره ژى مامى ئەردوغان ئەف بومبا هوسا یا جەمبازین پەقاندبیت دا بئى بو خو مژیا لھیکى چیکەت حەتا ئەفا نوکە ل دنیایی هەى بەیتە گھورین و پاشى ژى وەکی هەرچار رابن ئەو بسورمانیت (برا) مە ترەقا لمە بدەن. بەلئى پا هەروەکی ئەز ب پئدقی دببیم تبقیا ئیدی ئەم سەدەقا بەلاف نەکەین. چنکی هەکە مەژى (عقل) بسەرپورا بئیت، هندی بەلگیت دارا و خیزى لچەما بئى بسەرى مە هاتین.

بەلکی ئەف دببنا من دگەل دببنا هئدەکیت دى لبرک نە هیت و بدلئى وان ژى نەبیت و ببیزن تبقیا ئەم باوەریی بەدینە قى پئیکولا حکومەتا پارتییا ئاکە بئى. ل قیرى دى سینگی مە گەقیتە سەربۆریی دیرۆکى و د دیرۆکیندا چ بئى نەخوش هەبە بئى بسەرى مە هاتى، بئى ژبن کولاقى فان گوتگوتکیت دویرکوز دەرکەتى و دیماییی ژى نەهوماریی بەسەرى مە هاتین.

ژبەر هندی کو ئەم کورد ئیک مللەتین، قئجا سەربۆریت مەژى لکیرى بن هەبى بئى تەقى کوردانە و ئەم دى ژ ئەفرو قئدا چین حەتا دگەهینە ۱۵۱۴ ی زایینی و دەرەسەرییت ژ چالدیرانی بسەرى مللەتى مە هاتین. سى دەرستیت مەزن و ئاشکرا بئیت هەین. هەکو شۆرەشا یازدى ئیلونى

دەستپیکری، هندی شەر و شۆر هەین باوەر بکەن دۆژمن نە شیا چ چاریت لئدق دلئ خو ل کوردا بکەت. من ژ پئشمەرگەکی کەفن و نوکە بنافسالقە چووی یا گولئ بووی هەکو ل یازدى ئادارا ۱۹۷۰ یئى بەیانا پئکھاتنى خاندی، ئەحمەد حەسەن بەکری (سەرکۆماری ئیراقى بئى بەرى صەددامى) گوتى: ئەم دى پرسا کوردا بمەژى و شەهەرزایی چارەکەین و براستى ژى وەسا بوو. پئهنگا قئیکى کرى ژى پئیکولا کوشتنا سەروکى شۆرەشى بوو و پاشى پشنى پئیت رژیمە بەعسى د باگوردانیدا چووینە خارى و خو مکومکری لوان هەمى تشتا لئفەبوونەفە، ئەوئیت دگەل کوردا گوتین. صەددامى بخو ژى جارەکی لئاخفتنەکا تئله قزیونى گوت: مە بەیانا یازدى ئادارى دا، دا بشین پلانا شکاندنا کوردا بتەناھى و نەرمى برئفەبەبەین.

نە بەس ئەفە ژى، مە بچاقیت سەرى خو دیت کا چەند دەرەسەرى ئینانە سەرى مە کوردیت رەبەن و کەسى نە گوتى؛ وەنەکەن هەما ئەو ژى مرۆفن و ژ هەژینە بژین. هەما بەرى خو بدەنى عەرەبیت ئیراقا نوکە چ دئینە سەرى مە کوردا هەر چەندە دەمەکى باش ئەو مالکی و عەلاوی لئاف قاپ و کلوزکیت مە بوون.

نوکە بەرى خو بدەنە مامى ئەردوغان و قولیت وى بئیت کورتیت ئاشتیى ژ گوتنیت دویرکوز، هەرؤ بەلکەتن و بئى هەلکەتن ژى گەلکو بەرەک و گومتلەک تئیکه لنگقن، دبیزیت ئەز دەست ژ قى رى بەنادەم و دى دەرگە هیت دیموکراتیکرنا ترکیا فەکەم و دبیزیت ژى هئدەک هەفوەلاتى بئیت مە بئیت هەین کو گەلەک بئیت هاتینە دبن دەست و پیا قەدان تبقیا کاودانیت وان ژى وەکی بئیت ترکا لئبھین و د ترکیا ئەفرودا تبقیا هەمى کەس وەکی ئیک بن. هەرچەندە وەکی ئیکىی ژى (قال و قیل) بئیت لسەر هەین.

ئەفە گوتتەکا خوەشک و رندکە، لێ یا مای ژێ هیشتا نه هندکە. چنکی پشتی ئەردوغانی درویشمی فەکرنا دەرگەهی دیموکراتیی هەلگرتی هیشتا لمالا خۆ نه روینشتیەخاری و جارەکی بی لسوری لەهەفەتانی تەناهیی بی تەهەفیشک لگەل ئیمزادگەت و جارەکی بی لێر دگەرییت ناڤەریا ئیرانی و ئەمریکا بکەت دا بکەتە دوستیت هەف و خۆ یا خۆ گەهانیدیە یەمەنی ژێ و تبلا خۆ یا کریه تیرا. هەلبەت ئیککی کو بو کوردا بی ستراتیجی ژبیرنەکریه و لدەهی قی مەهی دێ داخازا حیلکرنی ژ ئەرمینیا ژێ گەت. بڤان نیزیکا ژێ دێ هیته دەف باشترین دۆستی خۆ بی ستراتیجی ل بەغدا و هەلبەتە چیر ژێ ژ کوردا پیڤه نینه، چنکی کابرای ژ وێ پیڤه چ د رەندولکا ویدا ناهیتەدین.

ئەز دبیژم و ژ گوتنا خۆ ژێ بی بی خشم کو ئەردوغان بی پلانا چیکرنا گورەکی پیڤنج لا بو کوردا دکولیت و نه دویره ژێ سبەهی کوردیت چپایی ئەلەگەزێ ژێ نه کارن بئەزمانی کوردی بپهیفن. حەتا نوکە بی شەری مە دکر مە دزانی تورک و فارس و عەرەبن و هەرسی ژێ (إخوة في الدين!) ن. نوکە ژێ ئیدی ئەز دویر نابینم ئەرمەنی ژێ توپزکیت خۆ هەلگرن و بهین لقونیت مە کوردا راوەستن بتوپزا و حنگوزا لمە بدن و هەکە بی ت و ئەو سیاسەتا راستیا لمەیدانی قەبیلکەن و دەستی هەقالینی بو ترکا درێژکەن و هولوکوستا ملیون و نیقیت ئەرمەنیا ژ بێرا خۆ ببەن و هەما هندەک ژوانا کوردا بوێ چەندی گونەهباردکەن و ئەفە ژێ خوش مەهانەیه.

ئەردوغانی نوکە بەری خۆ بی دابە شەرگەهی کوردینی دڤیت وێ لیواز وەرگریت و ژبەر هندی ژێ دڤیت کوردیت ژیریا کوردستانی ژیفەکەت و وانا رویسکەت ژ پشنتەفانا. حەتا دوھی ژێ هەکو نافی دەفەرا ژیریا کوردستانی دەهات کابرای خۆی دخار و ئاف بەسەردا نەدکر وژ کینی دەهەلپەقژی و نوکە ژێ دڤیت قونسولخانەکی لەهەقلیری فەکەت و تیکەلییت خۆ

دگەل ریفەبەریا ژیریا کوردستانی خۆشکەت و وان ژ بەروکی سەرەدەریا دگەل کوردیت ژووری کوردستانی جوداکەت. هەکە ئەف تشتە هەر وەکی ئەردوغانی دڤیت بەدەستقە بچیت، دێ ئەو بکوشتنا کوردا دیاریا نوبلی یا ئاشتیی ژێ وەرگریت و کورد دێ بنە گورگی ئیسف خاری.

نەوئەردوغان بی ل شیری بابی خۆ بی بەری دگەرییت و دڤیت بکەتە د کافلانی بەری ژیدا، خرپینا و بیه بی د دەفەریدا دخەبتیت و خەونا دەولەتا بسورمانا ترکی لێره بکەتە راستیڤه و هیزا ئەلەتراتیڤا ئەمریکا لدەفەری ئافاکەت و دەفەری ژ ئەمریکیت فەله، پاڤژکەت. قان هەباما وەزیری کاروباریت ناخۆ بی ترکی هەرۆ بی شرونیقیت تەناکرنی ل کوردیت ژووری کوردستانی ددەت و ئەردوغان ژێ بتەقەکی بی کوردا ژ دنیایی د قەورینیت و بتنی دەلیت و نوکە هەفساری عەرەبا بی کەتیە دەستی ترکا، گروڤ ژێ بو قی چەندی؛ قان رۆژا تنگژیا ناڤەرا ئیراقی و سوری یا گەرمە بەشار ئەسەدی بکریا عروبیڤه مای، چوو خۆ هافیتە ناف مالا ترکا دا بهین ئیراقیت شیعه هبورکەن و هەر چەندە ئەز بخۆ ژقی کریاری ژێ دترسم. نەکە ئەفە تشتەکی پلانکری بیت لناقەرا ئەسەدی و مالکی، چنکی قی گرفتاری سەری خۆ پشتی زقوینا مالکی ژ شامی هەلدا و نه دویره ژێ چارشەمبا خوینەلۆ هەر قەریژا وێ پلانی بیت. هەر کەس ژێ دزانیت قینگافی بناڤ سەرکیشیا دیپلوماسیا ئیراقی یا د دەستی ئیککی کورد دا و بی بریفەدبەت و نەکە رۆژەک بهیت و ئەو وەستیانا وی هەمی بو وەکی کەسەکی دۆژمنی ئیراقی و عەرەبا بهیتە هژمارتن و بیژن ژێ ئەف لیککەتنتیت مە هەمی بناس ژێ کوردن و براستی ژێ پشتی کریارا بەغدا یا خوینەلۆ دیپلوماسیا دەولەتیت بناڤ هەفسوی دگەل قی ئاریشی گەلەک تپهن کەتن.

هەر وەکی خویایه ترکی نوکە سەرکیشیا وەریسی دەفەری یا د دەستیادا و هەرۆ دەستی خۆ بسەری عەرەبادا د ئینتەخاری

دا لیکنەکەفن و ژیکفەبن. کورت و کرمانج، ترکی دڤیت مەهانەیا دەستیوەردانا ئەمریکا ل دەفەری نەهیلیت. بەلی پا تشتی قی گافی ژ هەمی بالکیشتر ئەوه کو ئەردوغانی قی دیماهی داخاز ژ پەرلەمانی کر کو دەستویری دەستیوەردانی بو لەشکەری دئیراقیدا نوکەنەفە و کەسی ژێ نه باوهره کو دیموکراتی بلەشکەری بریفەبهیتەبرن و ئیک ژ ئاستەنگیت ناڤەرا ترکی و ئەوروپا ئەوه کو ترک دەستی لەشکەری ژ داریتگەها دەولەتی بکیشنەدەری.

بەلی تشتەکی هوسا خۆ لدەمی مەلا ئدریسی بدلیسی ژێ هەبوو و کورد بناڤ و نازەناڤا تەنا کرن و دبهرا ژێ لەشکەر و جەبلخانە دکیشانە دەفەری و کورد بخۆ ژێ کرنه چەپەری خۆ ژ ئیرانا سەفەوی پاراستنی و هەر بوێ مەهانەیی ژێ دەفەر ژ لەشکەری تژیکر، دا هەر کافەکا لی هەلکەڤیت دبهرهڤین.

پشتی سالیت بیستا ژ سەدسالابووری ژێ هەمی ئەویت خۆ بخاندن و فەخاندنیت سیاسەتیڤه مژیلکری دزانن کو عصمەت ئینونو بی سەرکۆهزیری ئەتاترکی هەرۆ دگوتە ئەوروپیا بەلا خۆ ژ مە و کوردا فەکەن و ئەم ئۆلەکین و ئەم بی ت بیکهاتین دێ هەمی حەڤیت وان دەینی و رەنگەکی ئوتونومی ژێ دگەل کوردا گوت و پەرلەمانتەریت کورد ژێ کرنه د پەرلەمانیڤه و ری دایی ژێ خۆ بجلکیت کوردیڤه بچنەژوور. ترک دنەرم بوون حەتا شیاين دۆزا کوردا ژ ناف ئەجەندایت ئەوروپا بڤه ورین و ئینا شنوکیا قنرا هاتن قەسابخانیت وەکی بیت دەری چپئ بو کوردا و کەسانیت وان دانان و بی ئەخلاق و بدلهکی هوقانە بهزارا کوردا ل پیشچاقیت خەلکی بسیتیکا فەکرن.

حکومەتا مە یا دەفەری ژێ تقیا گەلەک بهشیاری سەرەدەری دگەل فەکرنا قونسولخانەیا ترکی بکەت، چنکی حەتا نوکە هندی دەیتی نەشیت ئەوان چار کەلە گورینیت جەندرا ئەویت ری دایی بهیتە ناف ئاخا ژیریا کوردستانی، کوردستانی ژێ تافیرکەت.